

Renovatie: dé kans op **meer contact**

Alleen het renoveren van woningen in de Hofstad is niet voldoende. De bewoners zouden **meer met elkaar moeten praten**. Wijkmanager Riekje Bosch ziet mogelijkheden. „Samen bouw je een wijk. Het buurtje voelt goed, maar er mag wel wat meer onderling contact komen. De renovatie is een mooie aanleiding.”

Jos van de Ven
Den Bosch

Yeliz Dogan behoort met haar 33 jaar tot de harde kern van bewoners van de Hofstad. Een kern van pakweg vijftig huishoudens. „Wij hebben elkaar zien opgroeien. Voor een aantal ouderen ben ik nog steeds dat kleine meisje.” Het is die geborgenheid in de kruip-door-sluip-door straten die het gemeenteraadslid namens Groen-Links koestert. „Of ik de Hofstad niet al te veel romantiseer? Dit is mijn beleving, anders was ik al lang vertrokken.”

De gezinssituatie van Dogan in een notendop: haar opa kwam begin jaren 70 van Turkije naar Nederland en streek neer op de Muntelwal, aan de rand van de Hofstad. Opa liet zijn gezin over komen, onder wie de vader van Yeliz. Even later volgde haar moeder.

Het gezin Dogan telt één jongen en vier meiden. Na de scheiding van haar ouders woont Yeliz met haar broer en moeder nog steeds in het ouderlijk huis in de Hofstad.

De herinneringen zijn zoet. „Waterballonnengevechten, altijd buiten, supergezellig. Hier wordt geen verschil gemaakt tussen ras en afkomst. Dit is één familie”, klinkt ze stellig. „Mijn zus wilde op haarzelf wonen en is vier jaar geleden naar Boschveld verhuisd. Ze kan daar haar draai niet vinden en is nog elke dag hier.”

Verandering

Maar dan toch, Dogan heeft de verstopte Bossche volksbuurt ook zien veranderen. „Mensen wilden groter wonen. Daar zijn veel alleenstaanden voor teruggekomen. Daar is bijna geen contact mee.” Ja, ze groet de ‘nieuwelingen’ op straat. „Mijn moeder zoekt ze nog wel op om te vragen of ze iets nodig hebben.”

Het raadslid, inkomensconsulent van beroep, zou willen dat die alleenstaanden ook zelf het initiatief nemen. „Contact zoeken. Da’s lastig, want ’s ochtends gaan ze weg om te werken om ’s avonds pas weer terug te komen.”

Volgens 5V management - het Bossche bureau liet voor Brabant-Wonen de buurt én bewoners in kaart brengen - zijn de contacten zeker nodig om de toekomst in te gaan. „Er moet door de bewoners veel meer beweging in de wijk ko-

De Hofstad

De Hofstad, dat is zo'n echt Bosch' volkswijkje, verstopt tegen het centrum aan. Een korte serie over deze buurt. Vandaag het vierde en laatste deel.

men”, stelt Mirjam Lamme. „De mensen zijn het hulp vragen afgeleerd. Het werkt niet als je zegt: als je iets nodig hebt, roep dan maar. Nee, je moet zeggen: ik kom vanavond voor je koken.”

Geen achterstandswijk

De cijfers van de gemeente en het beeld wat daardoor geschetst wordt, zijn niet al te rooskleurig. Maar Dogan wil niets weten van een achterstandswijk. „Zitten er veel mensen in een uitkering? Het is hier gewoon fijn en prettig wonen en leven. Wij helpen elkaar met problemen.”

Toch. „De renovatie van de woningen is héél belangrijk. Veel bewoners klagen al langer over tocht, schimmelen en slechte isolatie.” Maar eerst nog even iets wat ze kwijt wil. „Jaren geleden hield BrabantWonen een enquête over renovatie in de buurt. Omdat wij er maar niets over hoorden, belde ik met de vraag hoe het er mee stond. Ik werd voor gek verklaard, ze wisten niets van een enquête.”

Die renovatie dan. Wat moet er de komende jaren méér gebeuren? „Het opknappen van de woningen is een unieke kans om mensen aan elkaar te koppelen. Gebruik daar het buurthuis (Don Bosco, red.) voor. De bewoners zitten nu nog te veel opgesloten in hun eigen

▲ Yeliz Dogan heeft de verstopte Bossche volksbuurt zien veranderen. „Mensen wilden groter wonen. Daar zijn veel alleenstaanden voor teruggekomen.” FOTO: MARC BOLSUIS

Als je mensen trots op hun buurtje kan laten worden, doen ze ook mee

– Riekje Bosch

complex. Er moet meer met elkaar gesproken worden om meer betrokkenheid met elkaar te hebben.”

Met dat laatste is wijkmanager Riekje Bosch het hartgrondig eens. „Samen bouw je een wijk. Ik merk dat de mensen er graag wonen en er lang blijven wonen. Het buurtje voelt goed, maar er mag wel wat meer onderling contact komen. De renovatie is een mooie aanleiding.”

Het gaat niet vanzelf

Bosch is wijkmanager Binnenstad (dus ook Hofstad) en liep in het verleden in haar hoedanigheid als wijkmanager ook dagelijks rond in de Kruiskamp en Boschveld. Die laatste buurt kan vergeleken worden met de Hofstad.

De vergelijkingen in een korte schets: „In Boschveld zijn van jongs af aan verschillende culturen met elkaar opgegroeid. De openheid en de interesse in elkaar hebben gezorgd voor de Copernik-keel, een buurtcoöperatie van bewonersinitiatieven, zoals een klussendienst, wereldkeuken en fietsstraat. Dat gaat niet vanzelf,

▲ Wijkmanager Riekje Bosch.

FOTO: MARC BOLSUIS

maar als mensen nieuwsgierig zijn wordt er ook meer samengewerkt.”

De Hofstad dan, ook een gemêleerde buurt. „Ik merk dat er heel veel behoefte is om contact met elkaar te hebben. Er zijn al een paar speelplekken aangelegd. Don Bosco is hét ontmoetingscentrum, niet alleen voor bewoners die de baas willen spelen. Wij vragen de bewoners wat ze willen en welke ruimte ze daar voor nodig hebben.”

Er moet méér gebeuren

Ook Bosch ziet de renovatie als een uitgelezen mogelijkheid. „Omdat we vanwege het opknappen van de woningen bij de mensen achter de voordeur komen. We komen met ze in gesprek, over groen, over veiligheid, over gezondheid. Een manier ook om mensen voor de buurt actief te krijgen, wat willen ze?”

In haar ogen moet het schoonhouden van de buurt en een oogje in het zeil houden niet alleen van stadstoezicht en stadsbeheer komen.

„Het buurtcomité doet al heel veel om de buurt schoon te houden. Maar er moet meer gebeuren, niet alleen als het om veiligheid en sociale contacten gaat. In de Hofstad gaat het om uitstraling, lucht, groen, de doorgangen. Als je mensen trots op hun buurtje kan laten worden, doen ze ook mee.”

Volgens Lineke Verspaandonk van 5V kan dat voor de komende jaren beginnen vanuit het Hofhuis

▲ Raadslid Yeliz Dogan.

FOTO: MARC BOLSUIS

Hier wordt geen verschil gemaakt tussen ras en afkomst

– Yeliz Dogan

aan het Hinthamereinde, naast buurthuis Don Bosco. Het Hofhuis staat tijdens de renovatie open voor elke bewoner.

„Het is een klein buurtje, dat moet je klein aanpakken. Wat willen de bewoners in de toekomst, met groen, met gezondheid, met duurzaamheid, met samenleven? Laat ze praten en meedenken: wat betekent dit voor mij en kan ik dit ook? Pas dan krijg je een goed huis en een goede buurt waar wat gebeurt.”

Hart van goud

Wijkmanager Bosch kan zich de beleving van Hofstad-bewoonster Dogan goed voorstellen. „Het is een volksbuurt met een hart van goud. Hét grootste probleem in de wijk is het achterstallig onderhoud. Ja, er zijn mensen met schulden. Er is werkloosheid en er is schoolverzuim. Het moet en zal stap voor stap gaan en tijd kosten. Maar met renovatie bied je ze ook perspectief. Ik denk dat de bewoners over een jaar of vijf nóg trotser op hun buurtje zijn omdat ze mee gaan doen om er een fijne buurt van te maken.”